

ПРОГРАМА

вступних випробувань

з предмета

«Українська мова» (диктант)

для вступників за освітньо-кваліфікаційним рівнем

«молодший спеціаліст»

на основі базової загальної середньої освіти

Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність: 025 «Музичне мистецтво»

Спеціалізації: «Народне інструментальне мистецтво», «Естрадно-духове, джазове інструментальне мистецтво», «Народне пісенне мистецтво та хорове диригування»

Спеціальність: 026 «Сценічне мистецтво»

Спеціалізація: « Видовищно-театралізовані заходи»

Спеціальність: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Спеціальність: 024 «Хореографія»

Спеціалізації: «Народна хореографія", "Класична хореографія".

Пояснювальна записка

Українська мова є державною мовою України. Це передбачає її пріоритетне використання в усіх сферах суспільного життя. Оволодіння українською мовою сприяє залученню до надбань культури українського народу, виробляє почуття впевненості у власних силах, допомагає свідомо мотивувати вибір майбутньої професії.

Програму вступного випробування з української мови укладено для осіб, які вступають на основі базової загальної середньої освіти на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, відповідно до вимог і норм Державного стандарту базової середньої освіти, на основі чинної програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів.

Екзамен проходить у формі диктанту.

Перевірці підлягають уміння вступників правильно писати слова на вивчені орфографічні правила та словникові слова, визначені для запам'ятовування; ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації. Диктант зручний тим, що ставить усіх в однакові умови, оскільки вступники не мають права на вибір тексту чи його розміру, можна встановити абсолютну грамотність кожного з екзаменованих вступників. Той,

хто пише диктант, не може ухилитися від запису продиктованого і, отже, приховати неміцне засвоєння певного матеріалу.

Тексти вступних диктантів підібрано відповідно до основних правил орфографії та пунктуації. У них враховано такі вимоги: відображення рівня розвитку сучасної української мови; насиченість орфограмами та пунктограмами, різноманітною лексикою і стилістичними засобами, передбаченими програмою; відповідність нормам літературної мови. Тексти зорієнтовані на тематику культурологічної змістової лінії, тобто представляють українську літературу, історію, звичаї і традиції, мистецькі скарби, матеріальну і духовну культуру українського народу, загальнолюдські цінності. Диктанти адаптовано до чинного правопису сучасної української мови і методичних вимог навчальної програми з української мови для загальноосвітніх навчальних закладів. Тексти диктантів характеризуються відносною цілісністю і завершеністю, зрозумілі для всіх.

Письмова робота з української мови у вигляді диктанту надає можливість об'єктивно перевірити писемну (орфографічну й пунктуаційну) грамотність вступників. Обсяг текстів диктантів становить 170-190 слів з урахуванням як самостійних, так і службових частин мови.

Диктант триває одну астрономічну годину.

Вимоги до рівня підготовки вступника

Вступник повинен знати:

- Український алфавіт.
- Основні правила вживання звуків у різних позиціях слів.
- Вживання великої букви.
- Правила переносу частин слова.
- Правопис голосних. Правопис ненаголошених голосних.
- Чергування голосних і приголосних звуків.
- Спрощення в групах приголосних.
- Вживання м'якого знака та апострофа.
- Подвоєння та подовження приголосних. Правопис слів іншомовного походження.
- Відмінювання та правопис відмінкових закінчень іменників та прикметників.
- Правопис відмінкових форм числівника.
- Відмінювання і правопис займенників.
- Правопис дієслів.
- Правопис прислівників.
- Правопис прийменників, сполучників, часток.
- Правопис *не, ні* з різними частинами мови.
- Розділові знаки в простому реченні. Тире в простому неускладненому реченні. Розділові знаки між групою підмета і групою присудка.
- Однорідні члени речення. Розділові знаки між однорідними членами речення. Узагальнюючі слова і розділові знаки при них.
- Відокремлені члени речення. Відокремлені додатки та обставини. Відокремлені і невідокремлені означення. Прикладка як різновид означення. Розділові знаки при прикладці.
- Звертання. Розділові знаки при звертанні.
- Вставні слова і речення. Вставлені слова і речення.

- Складнопідрядні речення. Розділові знаки в складнопідрядних реченнях.
- Порівняльні звороти.
- Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.
- Пряма мова і розділові знаки при ній. Передача прямої мови непрямою. Цитати. Розділові знаки при цитатах.

Вступник повинен уміти:

- Грамотно і охайно писати слова з різними орфограмами.
- Знаходити вивчені орфограми, пояснювати їх за допомогою правил.
- Правильно записувати слова з вивченими орфограмами.
- Правильно переносити слова.
- Правильно записувати складні, складноскорочені слова, аббревіатури.
- Знаходити і виправляти орфографічні помилки.
- Правильно ставити розділові знаки в реченнях з різними видами зв'язку.
- Знаходити і виправляти пунктуаційні помилки на вивчені правила.

Програма має таку структуру:

1. Пояснювальна записка.
2. Зміст навчального матеріалу.
3. Основні вимоги до підготовки абітурієнтів.
4. Поради абітурієнтові.
5. Критерії оцінювання правописних (орфографічних і пунктуаційних) умінь абітурієнтів.
6. Список рекомендованої літератури.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Назва розділу	Зміст навчального матеріалу	Основні вимоги до підготовки абітурієнтів
Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія	Алфавіт. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв <i>я, ю, є, ї</i> . Вимова звуків, що позначаються буквами <i>г і г</i> . Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [u], [o] в коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом. Позначення на письмі ненаголошених голосних [e], [u] у коренях слів. Вимова приголосних звуків. Уподібнення приголосних звуків. Букви <i>и, і</i> після <i>ж, ч, ш, щ</i> та <i>г, к, х</i> у коренях українських слів. Спрощення в групах приголосних. Найпоширеніші випадки	Вступники повинні знати: що вивчають фонетика й орфоепія, графіка й орфографія: групи звуків, алфавіт, співвідношення звуків і букв; правила вживання великої літери, написання слів разом, окремо й через дефіс; написання прізвищ і географічних назв, слів іншомовного походження; правила переносу та графічного скорочення слів; вивчені орфоепічні та орфографічні правила. Уміти: розрізняти у словах ненаголошені й наголошені

	<p>чергування голосних і приголосних звуків. Засоби милозвучності українського мовлення. Основні випадки чергування у — в, і — й.</p> <p>Основні правила переносу.</p> <p>Правила вживання м'якого знака.</p> <p>Буквосполучення йо, бо.</p> <p>Правила вживання апострофа.</p> <p>Правильна вимова та написання слів з апострофом.</p> <p>Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних та збігу однакових приголосних звуків.</p> <p>Написання слів іншомовного походження: <i>и, і</i> у словах іншомовного походження; правопис м'якого знака та апострофа; подвоєння букв у словах іншомовного походження.</p> <p>Написання префіксів <i>пре-, при-, при-, з- (зі-, с-), роз-, без-</i> та ін.</p>	<p>голосні, тверді і м'які, дзвінкі та глухі приголосні;</p> <p>ділити слово на склади для переносу; визначати звукове значення букв у слові;</p> <p>вимовляти звуки і ставити наголос відповідно до орфоепічних норм;</p> <p>знаходити вивчені орфограми та пояснювати їх за допомогою правил;</p> <p>правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфоепічні та орфографічні помилки на вивчені правила.</p>
<p>Будова слова.</p> <p>Словотвір.</p> <p>Орфографія.</p>	<p>Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення. Складні випадки правопису значущих частин слова.</p> <p>Словотвір. Основні способи словотворення в українській мові.</p> <p>Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів з <i>нів-</i>; правопис складноскорочених слів.</p> <p>Зміни приголосних при творенні слів: іменників з суфіксом <i>-ин (а)</i> від прикметників на <i>-ський, -цький</i>; буквосполученням <i>-чн- (-ин-)</i>. Зміни приголосних при творенні відносних прикметників з суфіксами <i>-ськ-, -цьк-, -зьк-</i> та іменників з суфіксами <i>-ств (о), -зтв (о), -цтв (о)</i>.</p>	<p>Вступники повинні знати:</p> <p>Значущі частини слова, способи словотвору сучасної української мови, правила правопису складних і складноскорочених слів.</p> <p>Уміти:</p> <p>Відділяти закінчення слів від основи, членувати основу на значущі частини, добирати спільнокореневі слова, слова з однаковими префіксами й суфіксами; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні; визначати спосіб творення слів.</p>
<p>Морфологія.</p> <p>Орфографія</p>	<p>Іменник. Іменники загальні та власні. Велика буква і лапки у власних назвах.</p> <p><i>Не</i> з іменниками.</p> <p>Правопис відмінкових закінчень</p>	<p>Вступники повинні знати:</p> <p>Що вивчає морфологія, частини мови, морфологічні ознаки і синтаксичну роль самостійних частин мови,</p>

<p>іменників. Правопис найуживаніших суфіксів. Букви <i>-а (-я), -у (-ю)</i> в закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни. Букви <i>е, и, і</i> в суфіксах <i>-ечок, -ечк, -ичок, -ичк, -інн (я), -енн (-я), -н (я), -инн (я), -ив (о), -ев (о)</i>. Написання і відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові. Прикметник. Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням. Ступені порівняння якісних прикметників. Зміни приголосних при творенні ступенів порівняння прикметників. Правопис відмінкових закінчень прикметників. Написання прикметників із суфіксами <i>-еньк-, -есеньк, -ісіньк-, -юсіньк-, -ськ-, -цьк-, -зьк-</i>. Букви <i>е, о, и</i> у прикметникових суфіксах <i>--ев-(-ев-), -ов-(-йов-, -ьов-), -ин-, -ін-, -ичн-</i>. Написання <i>не</i> з прикметниками. Написання <i>-н-</i> і <i>-нн-</i> у прикметниках. Написання складних прикметників разом і через дефіс. Написання прізвищ прикметникової форми. Числівник. Відмінювання кількісних і порядкових числівників. Правопис числівників. Буква <i>ь</i> на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках. Роздільне написання складених числівників. Написання разом порядкових числівників з <i>-тисячний</i>. Займенник. Займенник як</p>	<p>роль у реченні службових частин мови, особливості правопису різних частин мови. Уміти: Розпізнавати в тексті різні частини мови, визначати їхнє загальне значення, морфологічні ознаки, синтаксичну роль; визначати основні способи творення різних частин мови; правильно відмінювати іменники, прикметники, числівники, займенники, відрізняти правильні форми від помилкових; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників; визначати особливості правопису займенників, числівників; узгоджувати числівники з іменниками; розпізнавати прийменники, сполучники, частки.</p>
--	--

частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Співвіднесеність займенників з іменниками, прикметниками й числівниками. Розряди займенників за значенням. Написання разом і через дефіс неозначених займенників. Правопис заперечних займенників. Написання займенників з прийменниками окремо. Вживання займенників *ви, вам* у ввічливому значенні при звертанні до однієї особи, написання цих займенників з великої букви у пошанівному значенні.

Дієслово. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособові дієслова. Види дієслів: доконаний і недоконаний. Творення видових форм. Часи дієслова: минулий, теперішній, майбутній. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Словозміна дієслів I та II дієвідміни. Особові та числові форми дієслів (теперішнього та майбутнього часу й наказового способу). Родові та числові форми дієслів (минулого часу й умовного способу). Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу.

Не з дієсловами. Правопис *-ться, -шся* в кінці дієслів. Букви *е, и* в особових закінченнях

дієслів I і II дієвідмін.
Буква *ь* у дієсловах наказового способу.
Дієприкметник.
Дієприкметниковий зворот.
Відокремлення комами дієприкметникових зворотів.
Правопис голосних у закінченнях дієприкметників.
Правопис голосних і приголосних у суфіксах дієприкметників.
Написання *-н-* у дієприкметниках та *-нн-* у прикметниках дієприкметникового походження.
Не з дієприкметниками.
Дієприслівник.
Дієприслівниковий зворот. Коми при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівникові.
Правопис дієприслівників.
Не з дієприслівниками.
Прислівник. Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Зміни приголосних при творенні прислівників вищого та найвищого ступенів.
Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу
Букви *-н-* та *-нн-* у прислівниках.
Не і *ні* з прислівниками.
И та *і* в кінці прислівників.
Правопис прислівників на *-о*, *-е*, утворених від прикметників та дієприкметників.
Написання прислівникових словосполучень типу: *раз у раз*, *з дня на день...*
Прийменник. Написання похідних прийменників разом, окремо і через дефіс.
Особливості вживання прийменників з іменниками.
Сполучник. Сполучник як службова частина мови. Групи

	<p>сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні (єднальні, протиставні, розділові) й підрядні (часові, причинові, умовні, способу дії, мети, допустові, порівняльні, з'ясувальні, наслідкові). Групи сполучників за вживанням та за будовою.</p> <p>Написання сполучників разом і окремо.</p> <p>Частка. Частка як службова частина мови. Групи часток за значенням і вживанням: формотворчі, словотворчі, модальні.</p> <p>Написання часток. <i>Не і ні</i> з різними частинами мови.</p> <p>Вигук. Дефіс у вигуках. Кома і знак оклику при вигуках.</p>	
<p>Синтаксис. Пунктуація.</p>	<p>Словосполучення. Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення. Головне й залежне слово в словосполученні. Типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова. Словосполучення непоширені й поширені. Речення. Види речень за метою висловлювання. Окличні речення. Речення прості й складні. Порядок слів у реченні. Логічний наголос. Розділові знаки в кінці речення. Головні і другорядні члени речення. Підмет і присудок. Тире між підметом і присудком. Означення, додаток і обставина як другорядні члени речення. Прикладка як різновид означення. Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки.</p>	<p>Вступники повинні знати: відомості про види та будову словосполучення й речення; види односкладних речень; відомості про неповні речення; відомості про однорідні члени речення; відомості про звертання, вставні слова, найчастіше вживані вставні слова й словосполучення; відомості про відокремлені та уточнюючі члени речення; правила розстановки розділових знаків при прямій мові, цитаті, діалозі; засоби зв'язку між простими реченнями в складному; правила вживання розділових знаків; вивчені пунктуаційні правила. Уміти: розрізняти речення різних видів (за метою</p>

<p>Порівняльний зворот. Виділення порівняльних зворотів комами.</p> <p>Повні й неповні речення. Тире в неповних реченнях.</p> <p>Речення з однорідними членами. Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Речення з кількома рядами однорідних членів. Однорідні й неоднорідні означення. Кома між однорідними членами.</p> <p>Узагальнюючі слова в реченнях з однорідними членами. Двокрапка і тире при узагальнюючих словах у реченнях з однорідними членами.</p> <p>Речення зі звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями). Звертання непоширені й поширені. Вставні слова (словосполучення, речення). Розділові знаки при звертаннях і вставних словах.</p> <p>Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення. Розділові знаки при відокремлених членах.</p> <p>Складне речення.</p> <p>Складносурядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.</p> <p>Складнопірядне речення, його будова і засоби зв'язку в ньому. Розділові знаки між головною і пірядною частинами складнопірядного речення.</p>	<p>висловлювання, характером граматичної основи, кількістю граматичних основ); правильно будувати й використовувати в мовленні словосполучення та речення вивчених видів;</p> <p>обґрунтовувати вживання розділових знаків за допомогою вивчених правил, ставити розділові знаки в кінці речення;</p> <p>правильно ставити розділові знаки, коли відсутній зв'язок між підметом і присудком, при непоширеній прикладці, порівняльному звороті;</p> <p>обґрунтовувати вживання тире в неповних реченнях; знаходити однорідні члени речення (непоширені й поширені), різні ряди однорідних членів в одному реченні, узагальнюючі слова при однорідних членах речення, правильно ставити розділові знаки при однорідних членах речення та обґрунтовувати їх вживання;</p> <p>знаходити звертання, вставні слова (словосполучення, речення), обґрунтовувати вживання розділових знаків при них;</p> <p>правильно ставити розділові знаки при відокремлених та уточнюючих членах речення; правильно ставити розділові знаки при прямій мові, цитатах, діалозі;</p> <p>правильно ставити та пояснювати розділові знаки в складному реченні; знаходити й виправляти помилки на вивчені</p>
--	---

	<p>Розділові знаки у складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.</p> <p>Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення.</p> <p>Розділові знаки у безсполучниковому складному реченні.</p> <p>Складне речення з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.</p> <p>Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового і безсполучникового зв'язку.</p> <p>Пряма й непряма мова. Цитата. Діалог. Інтонація і розділові знаки при прямій мові, цитаті, діалозі.</p>	<p>пунктуаційні правила.</p>
--	--	------------------------------

Поради вступникові

До вступного іспиту кожен готується фактично впродовж усіх років навчання в школі. Та все ж звернімо увагу на кілька порад.

1. *Не сподівайтесь, що складне вам не дістанеться.* Якраз навпаки - найскладніші випадки, винятки можуть бути саме у вашому диктанті. Отже, вчіть усі правила.

2. *Критично, вдумливо проаналізуйте свої помилки.* Чому помилилися? Не знали правила зовсім? Переплутали з іншим? Були неуважними? Трапилося рідковживане слово? Не знали й ніколи не чули цього слова? Якщо знаєте причину помилки, легше запобігти їй.

3. *Подумайте, які у вас можуть бути помилки.* Скажімо, ви не дуже добре знаєте правила вживання апострофа чи помиляєтесь у написанні частки не з іншими словами, тоді в написаному тексті цілеспрямовано шукайте саме ці помилки.

4. *Будьте уважні під час першого прочитання тексту:* запам'ятайте заголовок; стежте за змістом та інтонацією; вловіть складні моменти, зорієнтуйтеся у них.

5. *Не поспішайте писати слова, яких не знаєте.* Після першого прочитання тексту запитайте екзаменатора, що означає незнайоме слово чи певний вислів. Пам'ятайте: помилка любить з'явитися там, де ви не розумієте значення слів, словоформ, синтаксичних структур.

6. *Розчленуйте всю орфографію та пунктуацію на частини.* Визначте, що в кожній є основним. Орфограми, що пишуться за фонетичним принципом (небо, зорі, ходити, маяк), вимагають лише уважного слухання. Для написання таких

орфограм тренуйте слух. Це дає змогу грамотно писати навіть при відносно слабкому знанні правил.

7. *Пам'ятайте, що існують такі правила орфографії, які розходяться з правилами орфоенії: чується [стобойу], а пишеться з тобою; відповідно: [милуїес':а] - милуєшся та ін. Ці орфограми побудовані на граматичній основі. Тут потрібно добре знати будову слова, словотвір, частини мови та їх морфологічні ознаки, систему відмінювання й дієвідмінювання. До них належать відмінкові форми змінних частин мови, дієслівні форми, правопис суфіксів і префіксів та ін.*

8. *Серед пунктограм можна виділити інтонаційні, структурні й змістові (сміслові). Найпростіше з інтонаційними: можна натренувати слух на окличну, питальну й розповідну інтонацію, на паузи. І якщо знати, якій інтонації та паузі котрий знак відповідає, то основний мінімум розділових знаків буде поставлений. Структурні пунктограми найважчі. Щоб ними користуватися, треба добре знати синтаксичну будову речення. Це основна кількість розділових знаків і основні правила їх уживання. Змістові (сміслові) пунктограми пов'язані зі структурними, бо синтаксична будова речення відображає його зміст, є формою логічного наповнення. Але один логічний зміст може мати кілька синтаксичних структур із різними розділовими знаками: як приїду - зайду, після приїзду зайду, коли приїду, то зайду.*

9. *Під час самотійної перевірки, якщо немає змоги прочитати написане вголос, бажано озвучити його подумки. Бо часто те, що ми написали, під час озвучування виявляється зовсім іншим.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Основною формою перевірки орфографічної та пунктуаційної грамотності абітурієнтів є текстовий диктант.

Перевірці підлягають:

- уміння правильно писати слова на вивчені орфографічні правила і словникові слова, визначені для запам'ятовування;
- уміння ставити розділові знаки відповідно до опрацьованих правил пунктуації;
- уміння належним чином оформляти роботу.

Перевірка диктантів здійснюється за традиційною методикою

- Для диктанту використовується текст, доступний для розуміння абітурієнтів.
- Обсяг текстів диктантів становить 170-190 слів з урахуванням як самотійних, так і службових частин мови.
- Для диктантів використовуються тексти, які відповідають програмним вимогам і містять вивчені орфограми та пунктограми української мови.

Диктант оцінюється однією оцінкою на підставі таких критеріїв:

- 1) орфографічні та пунктуаційні помилки оцінюються однаково;
- 2) виправляються, але не враховуються такі орфографічні та пунктуаційні помилки:
  - на правила, які не внесено до шкільної програми;
  - на ще не вивчені правила;

- у словах з написанням, що не перевіряється, над якими не проводилася спеціальна робота;
  - у відтворенні так званої авторської пунктуації;
- 3) повторювані помилки (у слові, яке повторюється в диктанті кілька разів) вважаються однією помилкою;
  - 4) однотипні (помилки на те саме правило, але в різних словах) вважаються кількома помилками;

Розрізняють грубі й негрубі помилки; зокрема, до **негрубих** належать такі:

- 1) у винятках з усіх правил;
- 2) у написанні великої літери в складних власних найменуваннях;
- 3) у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- 4) у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший і якщо можлива інша інтонація;
- 5) у випадках, що вимагають розрізнення не і ні (у сполученнях *не хто інший, як...*; *не що інше, як...*; *ніхто інший не...*; *ніщо інше не...*);
- 6) пропуск одного зі сполучуваних розділових знаків або порушення їх послідовності;
- 7) заміна українських літер російськими;
- 8) п'ять виправлень неправильного написання на правильне прирівнюються до однієї помилки;
- 9) орфографічні та пунктуаційні помилки на неопрацьовані правила виправляються, але не враховуються.
- 10) під час остаточного обрахунку помилок дві негрубі помилки вважаються однією грубою.

Критерії оцінювання вступного диктанту по балах:

Бали	Кількість помилок
1	15-16 і більше
2	13-14
3	11-12
4 прохідний бал	9-10
5	7-8
6	5-6
7	4
8	3
9	1+1 (негруба)
10	1

11	1 (негруба)
12	–

Рекомендована література

1. Бурячок А.А. Орфографічний словник / А.А. Бурячок. – Тернопіль, 2000.
2. Великий тлумачний словник української мови / Уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002.
3. Головащук С.І. Орфографічний словник, 5–11 класи / С.І. Головащук. – К., 1996.
4. Головащук С.І. Словник-довідник з правопису та слововживання [за ред. В.М. Русанівського]. – К., 1989.
5. Головащук С.І. Українське літературне слововживання: словник-довідник / С.І. Головащук. – К., 1995.
6. Головащук С. І. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. – К.: Либідь, 1995.
7. Жебка І.І. Українська мова: інтенс. курс підготов. до випуск. та вступ. іспитів / І.І. Жебка. – К., 2001.
8. Караман С.О. Українська мова. Усний і письмовий (диктант) екзамени. Поглиблений етап вивчення: навчальний посібник у двох книгах С.О.Караман. – К., 1998.
9. Козачук Г.О. Підвищення грамотності учнів: навчально-методичний посібник / Г.О. Козачук. – К., 1995.
10. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: навч. посіб.–3-тє вид., стер. / Г.О. Козачук. –К., 2001.
11. Кононенко П.П. та ін. Українська мова / П. П. Кононенко, Л.О. Кадомцева, Л.І. Мацько. – К., 1990.
12. Кращі сучасні диктанти з української мови для 5-11 класів. [укл. О.Г.Романова]. – Донецьк, 2001.
13. Лобода В.В. Українська мова в таблицях: довідник / В. Лобода, Л. Скуратівський. – К., 1993.
14. Мацько Л.І., Українська мова. Усний та письмовий екзамени: навч. посібник / Л. Мацько, О. Сидоренко. – К., 1992.
15. Мельничайко В.Я. Українська мова. Письмовий екзамен. Як уникнути помилок / В.Я. Мельничайко. – Тернопіль, 1998.
16. Навчальний правописний словник української мови: близько 40 тис. слів [за заг. редакцією проф. Д.Х. Баранника]. – Х., 1997.
17. Олійник О.Б. Цариця-орфографія: навчальний посібник для вступників до вузів / О.Олійник, І. Кульчицька [за ред. В.М. Русанівського]. – К., 1994.
18. Орфоепічний словник української мови: В 2 т. / Уклад.: М. М. Пещак та ін. – К.: Довіра, 2003.
19. Словник іншомовних слів [уклад.: С.М.Морозов, Л.М. Шкарапута]. – К., 2004.

20. Український орфографічний словник [уклад. О.А. Леонова]. – Донецьк, 2001.
21. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні; Інститут української мови. – 2005.
22. Чукіна В.Ф. Український правопис у таблицях і схемах: довідкове видання. / В.Ф. Чукіна, О.М. Почтаренко, Г.С. Почтаренко. – К., 2003.
23. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови / І.П. Ющук. – К., 1997.